

Besalú medieval

Besalú és un dels conjunts medievals més interessants de Catalunya. Tot i que a la vila s'hi han trobat restes ibèriques i romanes la seva època d'esplendor van ser els temps medievals, en resta el conjunt arquitectònic més singular del país.

La vila de Besalú fou el centre del comtat que es va constituir a partir del segle IX, arrel de l'ordenació territorial de Guifré el Pilós, que fa crear el comtat de Besalú i el va cedir al seu germà Radulf, però a la mort d'aquest havia de passar als fills de Guifré.

A la mort de Guifré (any 897) van co-governar els comtats els seus quatre fills mascles, repartint-se els comtats sota la preeminència del comtat de Barcelona (que estava unit a Girona i Osona). Els comtats de Cerdanya i Besalú van passar al fill Miró. De manera que Besalú va estar unit a Cerdanya fins l'any 965. A la mort de Miró (927) deixava quatre fills menors sota la tutela de la seva vídua la comtessa Ava (una dona a tenir en compte). Els quatre fills van co-governar i un cop desapareguts, els nets (fills d'un d'ells anomenat d'Oliba Cabreta que es va retirar a Montecasino) es repartiren els comtats.

Tres fills d'Oliba Cabreta i d'Ermengarda de Vallespí (una altra dona a recordar) es repartiren els comtats: Guifré va rebre Cerdanya, Oliba (abat de Ripoll i bisbe de Vic, un dels personatges més rellevants del seu temps) va rebre Berga i Ripoll, Bernat va ser comte de Besalú. Se'l coneix com Bernat Tallaferro. D'aquesta època és la història i la llegenda de la seva germana Ilgimberga, la darrera abadessa de Sant Joan de les Abadesses (una altra dona a recordar).

Besalú va esdevenir comtat independent, la vila era el lloc central d'un territori ampli que anava des de l'Empordà fins prop de Girona, lloc d'intercanvi entre la plana propera a la costa, amb terres agrícoles i un fluid comerç, i les muntanyes de la Garrotxa, eminentment ramaderes. Va esdevenir el centre d'un ric mercat que es documenta des de l'any 1027. El comtat de Besalú disposà de moneda pròpia.

Besalú es va integrar al comtat de Barcelona l'any 1.111 en temps de Ramon Berenguer III. El darrer comte de Besalú, Bernat III, s'havia casat amb una filla de Ramon Berenguer, al morir sense fills Besalú va passar a dependre del comte de Barcelona.

Monuments d'interès

El pont Vell damunt el Fluvià. Pont fortificat construït al segle XI, si be reformat diverses vegades, era l'únic punt d'entrada a la població. Està format per set arcs desiguals que van de roca en roca, fa 105 metres de llargada i uns trenta metres d'alçada. Al mig hi ha una torre fortificada on a l'edat mitjana es pagava el peatge per entrar a la població.

La vila i castell comtal, canònica de Santa Maria El castell comtal, residència dels comtes de Besalú, estava dalt d'un turó prop d'on hi ha ara les restes de la canònica de Santa Maria, ja el trobem documentat al segle X i estaria envoltat d'una petita vila closa.

El que resta de la canònica, podem veure el seus absis romànics i els contraforts posteriors, va ser fundada pel comte-bisbe Miró el 977 sota l'advocació de Sant Genís i Sant Miquel. Havia de ser seu d'un bisbat. El comte Bernat Tallaferro va anar a Roma per obtenir del papa un bisbat, que va obtenir per un fill seu, però a la seva mort no va tenir viabilitat.

Sant Vicenç. La parròquia més antiga de la vila és l'església de Sant Vicenç, si bé la romànica que podem veure avui és del segle XII. Està situada dins el recinte monumental a la part de ponent, és interessant la porta romànica decorada. A Sant Vicenç en temps baix-medievals hi havia la cúria reial. Es troba a la plaça de la Llibertat on hi ara la casa de la vila. A la plaça son interessants els porxos, aquí es celebrava el mercat.

El Monestir de Sant Pere. Monestir benedictí fundat l'any 977 pel comte-bisbe Miró. Es troba a la part meridional del recinte medieval, davant hi ha una plaça que és on hi havia hagut el claustre. Al morir el darrer comte Bernat III l'Abat del Monestir de Sant Pere fou el màxim representant del poder administratiu i religiós de Besalú. Es poden veure riques decoracions romàniques a la girola i a la façana lleons esculpits.

El micvé o banys jueu (del segle XII). Com tota població medieval amb una bona base comercial, a Besalú hi havia un barri jueu, on vivia la població hebrea agrupada, amb la seva sinagoga, escola i altres espais on lliurament practicaven la seva religió. A Besalú queda el micvé o banys jueus els més ben conservats de la Península.

Sant Julià. Era un antic hospital, on sobretot s'hi acollien peregrins, es conserva la capella romànica.

La casa Cornellà o Llaudes. Casa senyoria del segle XIII situada a la plaça de sant Pere, té un pati molt interessant.

Teresa Vinyoles